

Any Fuster 100 anys

CARLA MELCHOR. VALÈNCIA

■ Mai va ser fàcil silenciar Joan Fuster. Autor d'obres tan cabdals com *'Nosaltres els valencians'*, *'Diccionari per a ociosos'* o *'Qüestió de noms'*, la seua figura va suposar un abans i un després en la societat valenciana. Cent anys després del seu naixement i 30 anys des de la seua mort, diverses institucions valencianes han volgut retre-li homenatge amb un seguit d'activitats que tenen com a objectiu afiançar la influència de l'autor en el segle XXI. «Joan Fuster és l'intel·lectual del nostre temps i ha de formar part de la vida diària dels valencians», va assegurar la presidenta de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), Verònica Cantó, una de les entitats que integren la celebració de l'Any Fuster.

Una de les iniciatives que ja s'ha posat en marxa és el cicle «Mirades sobre Fuster», que consta de diverses conferències que se celebren des del mes de novembre passat i fins al novembre de 2022 a La Nau de la Universitat de València. En paral·lel, s'organitza el cicle de xarrades «Converses amb Joan Fuster» que es desenvoluparà a València, Alacant, Castelló, Sueca, Barcelona, Lleida, Girona i Mallorca. L'obra de l'escriptor valencià arribarà també, per mitjà de publicacions traduïdes al castellà, anglés i alemany, a altres punts com Madrid, les fires del llibre de Buenos Aires i de Frankfurt, i a Nova York.

«Fuster era un personatge multidimensional que no ha desaparegut de l'imaginari valencià malgrat el temps i els canvis polítics», va reflexionar Joan-Carles Martí, redactor en cap de la secció de Cultura de **Levante-EMV** i moderador de la trobada amb acadèmics i membres de la Comissió Fuster de l'AVL que va tindre lloc a la seu del diari. Hi van participar Verònica Cantó, presidenta de l'AVL; Ramon Ferrer, president de la Comissió Fuster; Josep Palomero, secretari de la comissió; Àngels Gregori, Vicenta Tasa i Carme Manuel, acadèmiques i vocals de la comissió; i Salvador Ortells, director de l'Espai Fuster de Sueca. Sobre la taula, va haver-hi exemplars del còmic sobre l'escriptor, signat per Josep Antoni Fluixà i Daniel Olmos.

«Fuster és un escriptor potent, polièdric i prolífic que cal revisitar, rellegir i redescobrir. La Comissió Fuster i l'AVL tenen un repte important. Volem transferir el llegat de l'autor a les noves generacions», va explicar Verònica Cantó, en relació a les jornades «Ensenyar Fuster», dirigides a mestres i professors, que se celebren el 3 i el 4 de juny al Centre del Carme.

Al començament de la trobada,

RECORDS, PLANIFICACIÓ I PROJECCIÓ A FUTUR

La sotsdirectora de **Levante-EMV**, Isabel Olmos; el director general de Relacions Institucionals de **Levante-EMV**, Julio Monreal; la presidenta de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), Verònica Cantó; els membres de la Comissió Fuster, Carme Manuel, Ramon Ferrer, Vicenta Tasa, Josep Palomero i Àngels Gregori; el redactor en cap de Cultura de **Levante-EMV**, Joan-Carles Martí; i el director de l'Espai Fuster de Sueca, Salvador Ortells.

Activitats. L'AVL vol que el llegat de l'intel·lectual de Sueca siga una petjada permanent en la cultura. Per això ha impulsat la creació de diverses programacions per a donar a conèixer totes les dimensions de l'autor de *'Nosaltres, els valencians'*.

HOMENATGE

«Joan Fuster ha de formar part de la vida diària dels valencians»

► «Volem fer de Fuster el que Shakespeare és per a la cultura anglesa, per tal que la seua figura perdure més enllà de l'àmbit acadèmic»

Joan-Carles Martí va recordar que la revista *Actualidad económica* va afegir Fuster a la llista dels '100 espanyols més influents' l'any 1979, tal i com documenta el llibre *Escritos de crítica cultural* (PUV). «Ell va reaccionar amb la següent frase: 'Moltes gràcies, però jo només soc un intel·lectual de poble. Considerablement tímid, descarat, antimefàstic i anticlerical'». Josep Palomero, que va conèixer Fuster, va as-

segurar que «més enllà del Fuster arquetípic, hem de rescatar el Fuster escriptor, el que sobreviurà», per això va reclamar més esforços per traduir les seues obres. «Gràcies a les traduccions, Fuster pot ser llegit i admirat per altres cultures».

«Moltes vegades arriba abans una traducció d'una novel·lista pakistanesa que una novel·la d'un escriptor valencià. Costa molt que les

traduccions penetren en l'àmbit hispànic», va lamentar Salvador Ortells, i va recordar que *'Nosaltres, els valencians'* és el llibre de Fuster més traduït al castellà.

El director de l'Espai Fuster va voler destacar la faceta periodística de l'autor amb els seus articles a **Levante-EMV**, *El País*, *Jornada* o *La Vanguardia*. «En este diari va escriure 475 articles i en *La Vanguardia*, 590. Si sumem les opinions d'ell publicades en **Levante-EMV** i *Jornada* tenim més de 900 articles. És a dir, dues col·laboracions setmanals», va especificar Ortells. «Era la seua principal font d'ingressos», va afegir Palomero. «Nosaltres ens hem volgut centrar en el Fuster escriptor, generador d'idees, allunyat del Fuster sociòleg i polític», va precisar Àngels Gregori.

Ferrer, per la seua banda, va reivindicar la necessitat d'estudiar les seues obres. «Hem de tornar a estudiar Fuster. Els majors hem de rellegir Fuster amb altra mentalitat i els joves que mai han sentit parlar de l'autor han de començar a llegir-lo des de l'escola», va destacar Ramon Ferrer.

D'altra banda, Carme Manuel, encarregada de la secció didàctica dedicada a Fuster des de l'AVL, va subratllar la importància dels documents. «Volem fer de Fuster el que

L'entitat organitza hui i demà unes jornades per a proporcionar eines didàctiques al voltant de l'obra de Fuster

Shakespeare és per a la cultura anglesa. El nom ha de perdurar més enllà de l'àmbit acadèmic, hauria de formar part de la vida diària dels valencians. Hi ha docents que tenen una llarga trajectòria impulsant l'obra de Fuster, per això estan presents a les jornades «Ensenyar Fuster». Volem que l'autor deixe de ser un tòtem per a apropar-lo a les noves generacions. Fins que no fem eixe canvi, estarà arraconat», va explicar Manuel, que va assegurar que les jornades docents del Carme han tingut una resposta «extraordinària» per part del sector educatiu. «Teniem només 60 places i hi ha hagut més de 100 inscripcions, la qual cosa ens impulsa a repetir les jornades a Castelló i a Alacant».

L'AVL tampoc ha volgut deixar de banda la gent que ja coneixia Fuster. Per això ha creat cicles de conferències per a presentar totes les «facetes de l'escriptor», com «Mirades sobre Fuster» a La Nau. «Intentem donar a conèixer els aspectes menys coneguts de l'escriptor, com la seua vessant poètica. La resposta ha sigut molt bona. Aquestes ponències, que es realitzen tots els dijous a La Nau, estan dirigides a un públic ampli», va detallar Vicenta Tasa.

Acte al Principal i exposició

El colofó de l'Any Fuster serà el 23 de novembre, quan es compliran 100 anys del seu naixement. L'AVL preveu col·laborar en la celebració d'un acte cívic al Teatre Principal, tal i com va comentar Gregori. «L'esdeveniment comptarà amb les diferents veus del territori de parla catalana. Volem fer un acte de país, sense por, per a evidenciar la importància que ha tingut Fuster en el periodisme, en els poetes i en

«L'autor de Sueca ha de deixar de ser un tòtem per tal d'apropar-lo a les noves generacions»

El cantant Raimon llegirà uns poemes durant l'acte cívic del Teatre Principal al novembre

els novel·listes. Els actes d'un centenari no han de ser tots iguals. L'objectiu de l'Any Carmelina Sánchez-Cutillas va ser rescatar de l'oblit la figura de l'autora de *Matèria de Bretanya*, mentre que el de l'Any Fuster és consolidar la vigència del seu llegat», va explicar Gregori.

Segons van avançar els acadèmics, una de les personalitats que participarà en l'acte serà Raimon, el cantant xatívia qui Fuster va dedicar un llibre, *Raimon* (Alcides). El cantautor, ja retirat dels escenaris, llegirà poemes de Fuster davant el públic assistent.

D'altra banda, està prevista la realització d'una mostra itinerant. «Necessitem claus que descodifiquen Fuster, amb l'objectiu de contextualitzar-lo en tota la seua grandària. No reivindicar només el Fuster escriptor, sinó l'ideòleg polític que va ser. L'exposició recull tota la seua activitat intel·lectual. El títol serà «Joan Fuster. Una vida il·lustrada», per dos motius. Pri-

mer, perquè l'autor va ser molt retratat, fins i tot fou una icona artística per a Equip Realitat o Equip Crònica. Segon, perquè Fuster va tindre una vida il·lustrada, era una persona culta», va afegir Ortells.

Els acadèmics van encoratjar les entitats a fer més estudis sobre Fuster, tot i que en un moment la seua figura es va concebre com a «polèmica» dins del món acadèmic. «Des de la seua entrada a la UV en 1983 va tindre molts problemes. En alguns articles va escriure sobre això. Sense la intervenció d'Antoni Ferrando, Fuster no haguera entrat en el món universitari. Ell sempre va estar-ne un poc al marge, amb un punt de vista molt incòmode», va recordar Ortells.

«L'AVL arriba a un públic on la universitat no ho fa per la seua estructura. Les escoles tenen la clau perquè la figura de Fuster transcendisca en la societat valenciana», va afegir Carme Manuel. Vicenta Tasa va relacionar aquesta voluntat de l'AVL amb «l'esperit pedagògic» de Fuster. «Les portes de la seua casa estaven obertes per a la gent més jove del seu poble, per a les ments més curioses. Educava a qui fora que volia escoltar-lo i contestava la correspondència a qui tenia interès», va afirmar Tasa. Un fet que va confirmar Palomero, que va escriure-li als 17 anys per a demanar-li opinió sobre uns poemes.

La presidenta de l'entitat lingüística va mencionar la seua «satisfacció» davant la notable participació de les administracions valencianes en els actes d'homenatge. «Els acadèmics estan deixant-se el lleu, per tant l'AVL està satisfeta amb el treball fet», va destacar Cantó.

TESTIMONIS

«Fuster és un escriptor potent, polièdric i prolífic que cal revisitar, rellegir i redescobrir»

VERÓNICA CANTÓ
PRESIDENTA DE L'AVL

«No l'hem llegit el suficient, de fet, encara es desconeix la seua vessant poètica»

RAMON FERRER
PRESIDENT DE LA COMISSIÓ FUSTER

«Més enllà del Fuster arquetípic, hem de rescatar el Fuster escriptor, el que sobreviurà»

JOSEP PALOMERO
SECRETARI DE LA COMISSIÓ FUSTER

«Volem fer un acte de país, sense por, per a celebrar els 100 anys del seu naixement»

ÀNGELS GREGORI
ACADÈMICA DE L'AVL I VOCAI DE LA COMISSIÓ FUSTER

«Les escoles tenen la clau perquè la figura de Fuster transcendisca en la societat»

CARME MANUEL
ACADÈMICA DE L'AVL I VOCAI DE LA COMISSIÓ FUSTER

«La seua casa estava oberta a les ments més curioses pel seu esperit pedagògic»

VICENTA TASA
ACADÈMICA DE L'AVL I VOCAI DE LA COMISSIÓ FUSTER

«Necessitem descodificar Fuster per a entendre'l en tota la seua grandària»

SALVADOR ORTELLS
DIRECTOR DE L'ESPAI FUSTER DE SUECA

Un moment del desdèjuni de treball organitzat per l'AVL i el diari Levante-EMV.

M.A. MONTESINOS